

Handläggare
Carin Berg
Telefon: 08-508 21 008
Kerstin Lövgren
Telefon: 08-508 21 006**Till**
Älvsjö stadsdelsnämnd
2016-03-31

Tillsyn av försäljning av folköl och tobak i Älvsjö, redovisning 2015 samt tillsynsplan 2016

Förvaltningens förslag till beslut

- Stadsdelsnämnden godkänner redovisning 2015 och tillsynsplan 2016.

Per Kjellander
StadsdelsdirektörElisabet Tullgren
Avdelningschef

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden är inom sitt geografiska ansvarsområde ansvarig för tillsynen av folkölsförsäljning och försäljning av tobaksvaror samt genomför kontrollköp för att säkerställa att ålderslegitimation efterfrågas vid försäljning till ungdomar.

Inom stadsdelen fanns under 2015 totalt 14 försäljningsställen, varav 9 av dem sålde både folköl och tobak och 5 av dem enbart tobak. Den folkölsförsäljning som sker på restauranger, som även har vin- och spriträttigheter omfattas inte av nämndens tillsynsansvar.

Det har genomförts tillsynsbesök på samtliga försäljningsställen under 2015. Samtliga butiker uppfyller de krav som ställs för försäljning och inga anmärkningar har gjorts. Kontrollköp har genomförts på samtliga försäljningsställen och de butiker som sålt utan att efterfråga ålderlegitimation har fått förnyade besök.

Tillsynsbesök och kontrollköp kommer att göra hos samtliga försäljningsställen under 2016.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom avdelningen för HR och extern service. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen 2016-03-22.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden är ansvarig för tillsynen av försäljning av folköl och tobak inom sitt geografiska ansvarsområde. Socialnämnden svarar för samordning, information, utbildning för handlare, konsultativt stöd samt bransch- och myndighetssamverkan. Socialnämnden har även ansvar för att följa upp stadsdelsnämndernas tillsynsplaner och svarar för registrering av försäljningsställen samt uttag av tillsynsavgifterna. Staden använder OL2 som IT-stöd för sin registrering och tillsyn.

Den folkölsförsäljning som sker på restauranger, som även har vin- och spriträttigheter, omfattas inte av nämndens tillsynsansvar.

Näringsidkare är skyldiga att anmäla tobaks- och folkölsförsäljning till kommunen. De är även skyldiga att bedriva egenkontroll över verksamheten och för detta upprätta ett särskilt egentillsynsprogram.

Förvaltningen delar ut en pärm med informationsmaterial om gällande regler vid första tillsynsbesöket.

Försäljning folköl

Av 3 kap 8 § alkohollagen (AL) framgår att det för försäljning av folköl gäller en åldersgräns på 18 år. Alkohollagen är en social skyddslagstiftning där åldersgränssättningen utgör en av grunderna. Om försäljning sker till minderårig finns det möjlighet till straffrättsliga påföljder (olovlig dryckeshantering) i form av böter eller fängelse i högst sex månader. Enligt alkohollagen är det den som lämnar ut folkölen som ska förvissa sig om mottagarens ålder. Folköl får inte heller lämnas ut till en person som är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel. Enligt 8 kap 1 § AL är det kommunen och polismyndigheten som utövar tillsyn över servering av detaljhandel med folköl.

Försäljning tobak

Enligt 12 § tobakslagen (TL) gäller en åldersgräns på 18 år för att få köpa tobaksvara i Sverige. Även försäljning av tobaksvara sker under straffansvar (olovlig tobaksförsäljning). I tobakslagen finns flera regleringar kring försäljningen. På varje försäljningsställe ska det bland annat finnas en tydlig och klart synbar skylt med

information om förbudet att sälja eller lämna ut sådana varor till den som inte fyllt 18 år.

Tillsyn

Varje näringsidkare med stadigvarande försäljning av tobak och/eller folköl ska få minst ett tillsynsbesök per år.

Försäljningsställen som ligger i närheten av skolor och där problem funnits med försäljning till minderåriga bör få fler tillsynsbesök per år. Vid ägarbyte görs förnyat besök.

Tillsynen omfattar bl.a. följande.

- Egentillsynsprogram ska finnas upprättade
- Information om gällande regler i alkohol- och tobakslagstiftning ska finnas uppsatt väl synlig för kunderna
- Vid försäljning av folköl ska utbudet av matvaror överensstämma med stadens norm för matvarusortiment
- Cigarettpaket ska ha varningsmärkning och innehållsdeklaration enligt föreskrifter från FHI (Folkhälsoinstitutet)
- Lösa cigaretter eller förpackningar med färre än 19 cigaretter får ej finnas för försäljning

Vid misstanke om att gällande bestämmelser inte följs utreds detta och i de fall överträdelse kan konstateras görs en anmälan och vid behov en polisanmälan. Kommunen har möjlighet att meddela försäljningsförbud upp till sex månader för försäljningsställen som säljer tobaksvaror.

Tillsynen dokumenteras skriftligt i en tillsynsrapport som finns tillgänglig på förvaltningskontoret.

Kontrollköp

Från och med 2015 är kontrollköp av folköl och tobak återigen möjligt att genomföra och har återupptagits som en metod i tillsynsarbetet. Kontrollköp ska genomföras i samtliga butiker som säljer folköl eller tobak och genomförs av ungdomar fyllda 18 år under ledning av en tjänsteman från stadsdelsförvaltningen. Det är socialförvaltningens tillsynsenhet som utser och utbildar ungdomar för uppdraget.

Resultat av genomförd tillsyn 2015

Inom stadsdelsnämndens geografiska ansvarsområde har under 2015 funnits 14 försäljningsställen, 8 av dem säljer både folköl och

tobaksvaror, 5 enbart tobaksvaror och en av dem har stängt under hösten.

Tillsyn har genomförts vid samtliga försäljningsställen under 2015. Ett av dem gjordes i december på initiativ och tillsammans med polisen, inga oegentligheter upptäcktes dock på stället. Alla butiker uppfyller kravet på egentillsynsprogram och en tydlig information om att 18-årsgräns gäller vid försäljning av folköl finns på samtliga försäljningsställen. De butiker som säljer folköl har ett matvarusortiment i enlighet med stadens norm.

Vid samtliga försäljningsställen har kontrollköp genomförts. De butiker som sålt tobak eller folköl utan att begära ålderlegitimation har fått förnyade besök.

Kontrollköp	TOBAK		FOLKÖL		
	säljer	begärt leg.	säljer	begärt leg.	
10 juni	14	7	1	1	
24 juni	8	8	5	5	
6 aug	-	-	3	0	
19 aug	-	-	3	2	
9 okt	-	-	1	butiken stängd	

Tillsynsplan 2016

Förvaltningen har upprättat en tillsynsplan för alkohol och tobak för 2016. Enligt denna kommer tillsynsbesök att göras hos samtliga försäljningsställen under våren. I anslutning till genomförda besök läggs resultatet in i dataprogrammet OL2 och butiksinnehavaren får återkoppling med en upprättad tillsynsrapport. Under sommaren/hösten genomförs kontrollköp på samtliga ställen.

Genomförd tillsyn av försäljningsställen redovisas till nämnden i mars 2017.

Bilaga

Lista över försäljningsställen 2016-02-12